

SKOG & EKONOMI

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

Sågverken sågar ihjäl marknaden!

Tyvärr hade de europeiska sågverken inte disciplinen att hålla produktionen på nivåer som marknaden kunde svälja. Lagren av sågad vara fylls nu snabbt då köparna vet att virket blir billigare i morgon. I år kommer den svenska produktionen att landa på cirka 17,5 miljoner m³ vilket är 1,5 miljoner mer än förra året. Under de senaste månaderna har det sågats nära rekordnivåerna 2007 – året då sågverken dränktes av Gudrun-timmer och världens högkonjunktur inte hade hört talas om Lehman Brothers. Enda räddningen för de svenska verken är den svaga kronkursen. Vår bedömning är att vi får vänta tills våren 2016 innan priserna vänder upp igen. Läs mer på sidan 6.

USA - sågverkens räddningsplanka

USAs trävarubehov, Kanadas skogstillgångar och Kinas vedimport – den ekvationen går inte ihop. Även om det sker offensiva investeringar i ny sågproduktion och tron är att ytterligare 25-30 sågverk byggs i Sydstaterna så kommer inte trävarorna att räcka. USAs byggstartar är fortfarande något av de lägsta som skådats på 60 år samtidigt som befolkningen ökat. Det uppdämda behovet av både nybyggnation och renovering är enormt. Svenska sågverk har mycket goda exportmöjligheter på några års sikt. Läs temaartikel 1 och intervjun med sågverksnestorn Lars-Göran Sandberg på sidan 3.

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

2 TEMAARTIKEL 1

- Är USA en räddningsplanka för sågverken på sikt?

4 TEMAARTIKEL 2

- Nya träprodukter drivs fram när sågverken investerar framåt i bygghandel.

5 MASSAMARKNADEN

- Starten 2015 ser ut att bli stark för massasektorn.

6 SÅGADE TRÅVAROR

- Svag krona räddar svenska sågverk men kronkursen gör att överproduktionen fortsätter.

7 TIMMER OCH MASSAVED

- Fiberindustrin sitter mätt och nöjd.
- Stillastående eller försiktigt sänkta timmer- och massavedspriser i vinter.

8 TIPS TILL SKOGSÄGARNNA

- Fortfarande gott läge för slutavverkning – prioritera granbestånd!

10 KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

- Folke Stenvall, delägare till Stenvalls trä i Piteå:
"Det är prissänkningar över hela linjen på sågade standardvaror. Lyckligtvis har vi stor andel vidareförädling."

10 FASTIGHETSMARKNADEN

- Västernorrland och Gävleborg – prisvärda områden.

11 RÄNTA & VALUTA

- Kroneffekten på industrin uteblir – eller?

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

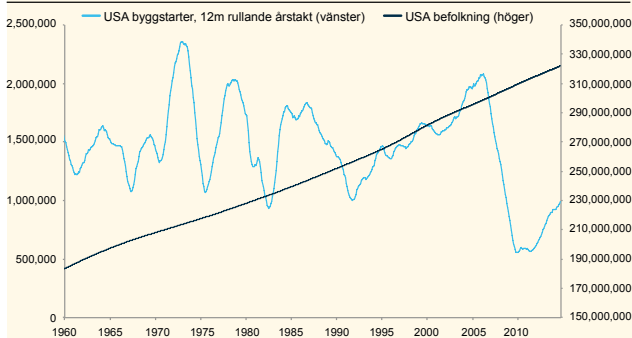
BANKEN ANALYSERAR TEMAARTIKEL 1:

Är USA en räddningsplanka när europeiska sågverk sågar sönder hemmamarknaden?

"Det blir brist på trävaror i USA när inte Kanada klarar att leverera." Det anser Lars-Göran Sandberg grundare och vd på Timwood, det svenska konsultföretaget som växt till en internationell spelare när världens företag studerar trävaru- och råvarubalanser.

För knappt tio år sedan toppade den europeiska trävaruexporten till USA på drygt 4 miljoner m³. Tyskland var då det största exportlandet följt av Sverige. Exporten uttraderades nästintill efter Lehman kraschen, då amerikanskt byggande kollapsade och housing starts sjönk till de lägsta nivåerna på över 60 år, se figur 1.

Figur 1.
USA: privat bostadsbyggande och befolkning 1960-2014

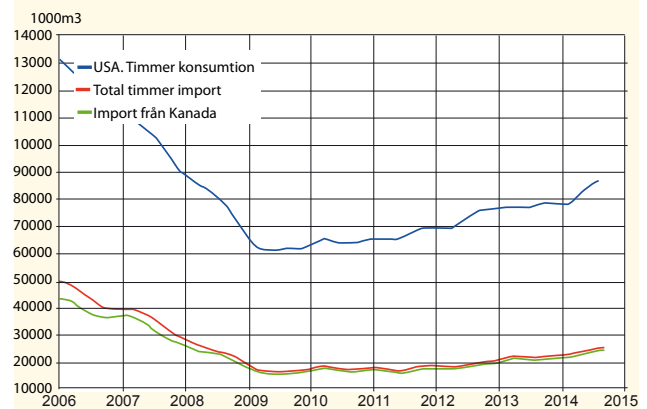
Källor: Macrobond

Krisen slog naturligtvis hårdast mot kanadensiska sågverk, där USA-exporten sjönk från cirka 50 till dryga 20 miljoner m³, se figur 2. Parallellt hade östra Kanada drabbats av barkborren Mountain Pine Beetle som dödat en stor del av skogen. Tills i dag uppskattas ofattbara 35 miljoner ha skog ha skadats med mer än 70% dödade träd. [Sveriges produktiva skogsareal är drygt 20 miljoner ha].

Mycket tack vare en lyckosam satsning på export av såväl skadad ved som färsk trävaror till Kina, kombinerat med en långsam återhämtning i USA, har den kanadensiska sågproduktionen återhämtat sig något. Den ligger nu på en stabil nivå om drygt 55 miljoner m³, detta att jämföra med de "för-krisnivåerna" på cirka 85 miljoner m³. Många anser att nuvarande produktionsnivå är den maximalt uthålliga i Kanada.

I USA där trävarukonsumtionen halverades efter kraschen, från dryga 150 till cirka 75 miljoner m³, har vi sett en sakta återhämtning till en nivå på cirka 100 miljoner m³, se figur 2.

Figur 2. USA: Import och timmerkonsument, månadsvis.

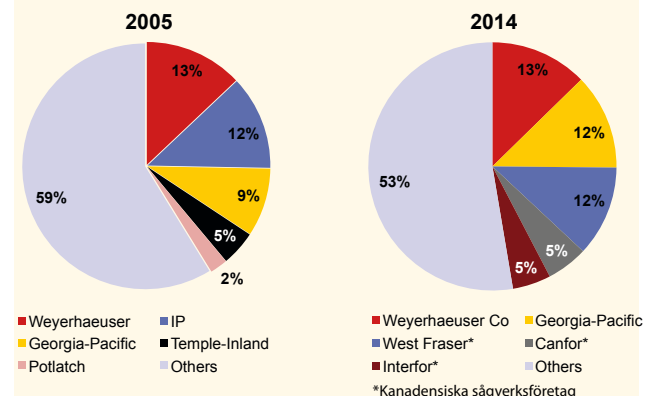

Källa: Woodstat

Under rådande kris har kanadensiska sågverk agerat proaktivt och tagit en position i det som av många bedömare anses som världens hetaste skogsindustriområde, USAs sydstat, se figur 3.

Figur 3. Stora investeringar av kanadensiska sågverk i USAs sydstat sedan 2005.

Produktionskapaciteten för dom ledande sågverken i USAs sydstat.

Källa: Timwood

Man har både förvärvat och byggt, exempelvis har West Fraser köpt 13 sågverk i området när International Paper valde att lämna den trämekaniska sidan. Sågverksjätten Canfor har cirka tio sågverk där i dag och Interfor har etablerat sig med fyra verk i Sydstaterna. Dessa tre kanadensiska sågföretag står nu för knappt 25 % av produktionen, se figur 3. Enligt utsago bygger även tyska Klausner två stycken greenfield anläggningar där.

Man frågar sig då - med detta getingbo av sågverk och en uppdämd virkestillväxt under krisåren - kommer det att finnas behov av europeiska trävaror i USA när väl husbyggandet återgår till normala nivåer? Vi tar nestorn på den internationella sågverksmarknaden Lars Göran Sandberg till hjälp.

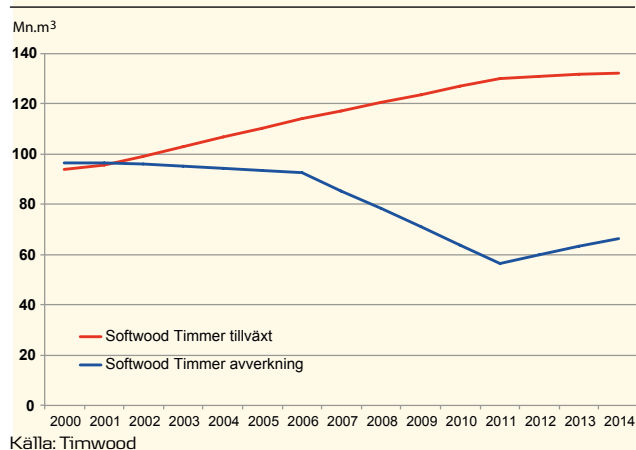
Lars -Göran Sandberg.
Grundare och vd på Timwood.
www.timwood.se

Jag är övertygad om att exporten från Europa till USA kommer att öka. Men det kan ta något längre tid än många räknat med, därför får vi se det i ett femårsperspektiv. Ifrån Kanada, som alltid varit USA's vedbod, kan vi inte räkna med några större ökning av volymerna. Dels tangerar sannolikt kanadensisk sågproduktion den uthålliga maxnivån. Dels kommer kanadensarna att vårda och troligen öka den marknadskanal man byggt upp till Kina under de senaste åren. Av förståeliga skäl vill man undvika att återigen hamna i det beroendeförhållande till amerikansk byggmarknad man tidigare haft.

Dagens nivå på dryga 1 miljon husstarter är egentligen ena depressionsnivåer om man jämför 50 år tillbaks i tiden, se figur 1. Ändå ligger trävarupriset på cirka 400 USD/tbft*. Detta är ett högt pris i förhållande till den extremt låga marknadsaktiviteten, vilket måste grundas i en oro för en närliggande trävarubrist. Jag tror inte vi behöver vänta allt för länge innan USA kommer tillbaka till en uthållig nivå på 1,5-1,7 miljoner byggstarter per år. Om man sen adderar det stora renoveringsbehov som finns efter krisåren så finns det utrymme att bygga ytterligare 25-30 stycken sågverk. Det enda område där detta kan ske är i US-South, framförallt beroende på den stora råvarubas som växt till under de senaste 10 åren, se figur 4.

*tbft=thousand board feet

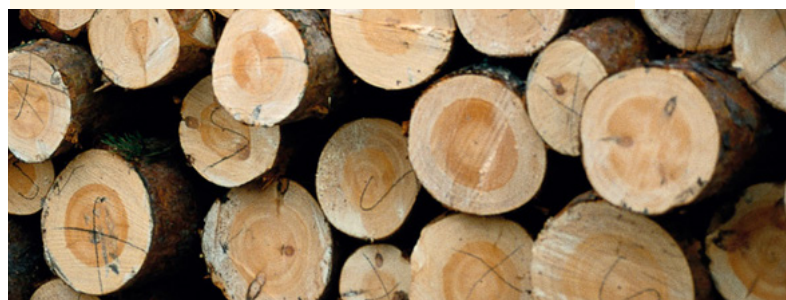
Figur 4. Årlig tillväxt och avverkning av timmer i USAs sydstaterna, miljoner m³

Källa: Timwood

En sådan expansion skulle öka den inhemska produktionen med ca 6-7 miljoner m³. Man måste komma ihåg att ca 50 % av totala "housing starts" kommer att ske just i de 13 sydstaterna som har en god demografi, gott om arbetskraft och en "boom" vad gäller skiffergasen.

Även om detta låter dramatiskt så kommer inte virket att räcka. Här finns därför ett stort utrymme för europeiska, högkvalitativa trävaror på sikt. Om export kan bli lönsam för våra svenska sågverk handlar i huvudsak om prisnivån - valutakursen - transportkostnaden. Prisnivån är hygglig och kommer att förstärkas. Dollarkursen ser just nu ut att förbli stark och järnvägstransporten från Prince George i BC Kanada kostar ungefär lika mycket som en båt från Varberg till Savannah i Georgia. Detta är faktorer som sågverken inte kan påverka i någon större omfattning. För dem är utmaningen att hitta effektiva distributionskanaler med få mellanhänder och att etablera sig på de delar i marknaden som uppskattar och är beredda att betala extra för vår betydligt högre och jämnare kvalitet. Skandinaviska sågverk måste bli bättre på att tydliggöra fördelarna med den bättre kvaliteten för köparen.

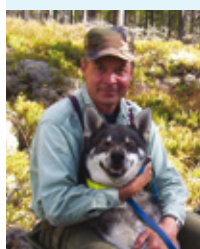

TEMAARTIKEL 2:

Sågverkens investeringar i bygghandeln driver fram nya produkter

Under de senaste åren har det skett en spännande utveckling där några trävaruföretag investerat sig närmare kunden genom en kraftig expansion inom bygghandelssektorn

De tre ledande företagen är AB Karl Hedin som till årsskiftet har 38 butiker från Östersund i norr, Trollhättan i söder och Norrtälje i öster. Derome med säte i Varberg har accelererat sin expansion kraftigt under året och med senaste köpet från Elof Hansson om 9 stycken enheter har man nu 25 bygghandelsplatser i Västsverige. Stenvalls i Piteå har fem butiker under namnet XL Bygg från Kalix i norr till Umeå i söder. Som många säkert noterar är detta några av trävarusektorns mest framgångsrika och förutseende företag. Intressant är, att den bransch som ofta beskylls för att vara extremt konservativ och med låg förädlingsgrad nu själva måste kommunicera direkt med slutanvändaren, det vill säga snickaren eller byggföretaget. Det borde generera en helt annan drivkraft för utveckling och innovation hos dessa företag. Men frågan är om detta bara en förhoppning eller utnyttjar man verkligen möjligheten till produktutveckling. Vi har frågat ledande befattningshavare inom företagen.

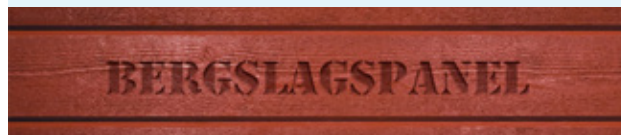

Karl Hedin. Ägare och koncernchef till AB Karl Hedin.
www.abkarlhedin.se

- I vårt fall har denna utveckling pågått under en längre tid och jag skulle kunna radda upp en mängd produkter som tagits fram som

en konsekvens av vårt bygghandelsägande. Det mest kända är Bergslagspanel där vi grundmålar panelbrädorna direkt efter klyvning och uppvärmning vilket ger en exceptionell vidhäftning. Dessutom får slutkunden egentligen målningsarbetet gratis. Vi hade aldrig fått ut panelen lika snabbt på marknaden om vi inte haft våra egna butiker. Genom vår bygghandel kunde vi utbilda säljorganisationen i såväl process som fördelar med produkten. Detta hade aldrig en oavhängig bygghandel kostat på. I dag är Bergslagspanelen en av våra mest framgångsrika produkter. Hedinregeln är en annan produkt som kan tyckas självklar. Den är lång och rak

eftersom den sågas ur högkvalitativt virke utan märm. En modern byggare har inte tid med krokiga regler och i dag säljer vi nästan uteslutande denna regel.

Peter Mossbrandt.
Vd Deromehus.
www.derome.se

- Slutkunderna till såväl vår hustillverkning som bygghandeln ger oss väldigt viktiga återkopplingar vilket gjort att vi ständigt utvecklar både våra rutiner och våra faktiska produkter. Närheten till slutkund ger möjligheten att ta fram mer högkvalitativa produkter som kan ge en bättre marginal för oss, under förutsättning de ger en vinst för kunden. Exempel på vinster för kunden är mindre spill, tidsbesparing, högre finish etc. En mycket konkret produkt som tagits fram på detta sätt är "Deromeluckan". Det är en klassisk råspont-taklucka som vi utvecklat genom att först hyvla den för minimal organisk påväxt och sen fräst tunna spår "rillat" den för att ge god vidhäftning vid behandling av exempelvis Boracol träskydd. I dag har konkurrenter kopierat denna produkt, säger Peter med en suck och inte utan viss stolthet.

Mikael Hjort. Vd för bygghandelsrörelsen på Stenvalls i Piteå.
www.stenvalls.se

- Bygghandeln är ett öra ut till marknaden för oss. Tack vare kombinationen av slutkundernas synpunkter och vårt träkunnande

har vi lyckats ta fram Excellent-trallen. Vi fick tydliga signaler att kunderna var irriterade på trallvirkets låga kvalitet. Vi kände att trallen, gav trä som material, dåligt rykte eftersom det är en av de mest synliga träprodukter som finns. Vår upplevelse var att vi med vårt lokala kvalitetsvirke deltog i en negativ priskonkurrensspiral om billig lågkvalitativ trall. Resultatet blev "Excellent-trallen" som blivit en dundersuccé och som i dag är sågverkets största trallprodukt. Genomgående håller den en hög kvalitet vad gäller såväl kvist, rakhet som årsringsbredd.

MASSAMARKNADEN

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på Danske Bank
Markets Sverige.
www.danskebank.com

Massamarknaden 2015 ser stark ut

Optimismen i den svenska massaindustrin är god. Priserna rör sig uppåt, dollarn är stark och det investeras för fullt. Enligt Konjunkturinstitutets novemberrapport har optimismen hos de svenska massaproducenterna inte varit så här god sedan början av 2011. (Då noterades rekordpriset 1000 USD per ton.) Producenterna av långfiber massa misslyckades visserligen med den annonserade prishöjningen från 930 till 950 USD i oktober, (priset står idag på 935 USD). Men det beror på den kraftiga dollarförstärkningen, (+11% mot EUR och +16% mot SEK sedan årsskiftet). Dessutom har priset på kortfiber massa brutit en årlång nedgång och nu stigit stadigt i snart två månader, vilket ger stöd åt marknaden.

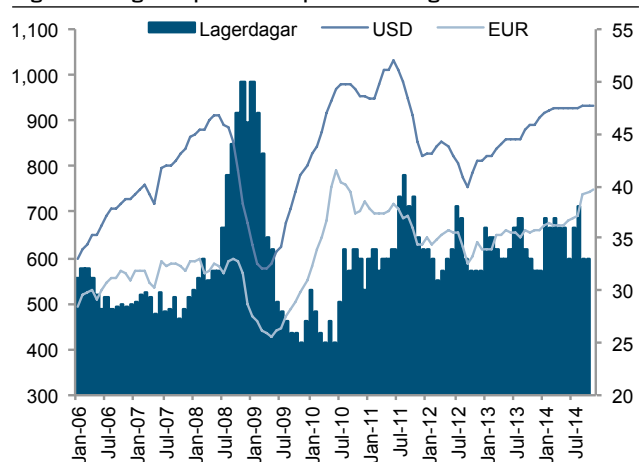
Vad tror vi då om 2015? Vi är i grunden optimistiska. Speciellt när det gäller den långfibriga sulfatmassan, där vi ser en brist på ny kapacitet och fortsatt ekonomiskt tillväxt. Dessutom bedömer vi att möjligheter till ytterligare substitution från kortfiber är begränsade. Vi räknar med att priserna på både långfibrig och kortfibrig sulfatmassa ska fortsätta att stiga in i nästa år. Fibria, världens största marknadsmassaproducent, har nyligen annonserat 2015 års första prishöjning -20 USD per ton på kortfiber massa från och med 1 januari.

Men det finns risker. Den främsta är att ny kortfiberkapacitet ska leda till ett överutbud och lägre priser, vilket i sin tur drar med sig långfiberpriserna. Skillnaden mellan lång- och kortfiberpriserna är redan rekordstor, (200 USD per ton jämfört med ett historiskt snitt på cirka 100 USD). Risken finns att långsiktigt stora pris-skillnader driver fram ytterligare kortfibersubstitution.

Under 2015 räknar vi med en kapacitetsökning av kortfiber massa på 1,4 miljoner årston, (Montes del Plata 1,3 milj. ton start Q3 2014, Oji Nantong 0,4 milj. ton Q4 2014 och Guaiba II 1,3 milj. ton beräknas starta Q2 2015). Fortsätter den globala efterfråge-

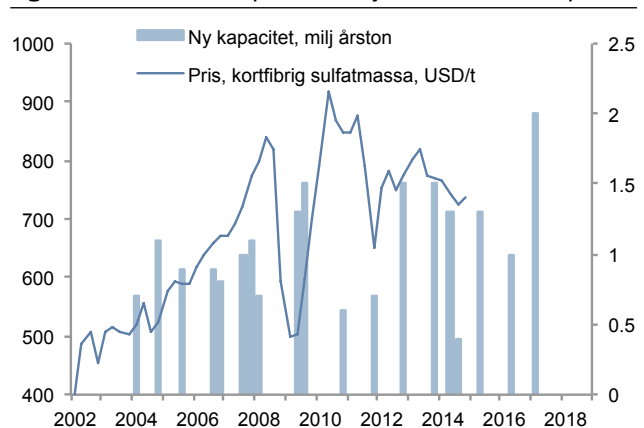
ökningen på kortfiber massa om ca 3 %, så motsvarar det en ökning på ungefär 1 miljon årston. Det krävs därmed en stängning av kapacitet på ungefär en halv miljon årston för att marknadsbalansen ska vara oförändrad. Detta är inte helt realistiskt då det stängts 0,7 miljoner årston kortfiber massakapacitet, i snitt de senaste fem åren. Notera att den kinesiska regeringen fortsätter att tvinga fram stängningar av gamla och miljöförstörande anläggningar och att man i år identifierat nästan 5 miljoner årston papper och massakapacitet för stängning. Konsolidering i den Sydamerikanska massaindustrin kan också komma att begränsa kapacitetsökningen. Fibria annonserade nyligen att man skjuter ytterligare på beslutet att genomföra investeringen i Tres Lagoas på en ny linje om 1,7 miljoner årston. Allt detta sammantaget gör att vi ser med viss tillförsikt på 2015.

Figur 5. Långfiberpriser och producentlager

Källa: FOEX, FactSet, PPPC

Figur 6. Kortfibermassapriset och ny kortfibermassakapacitet

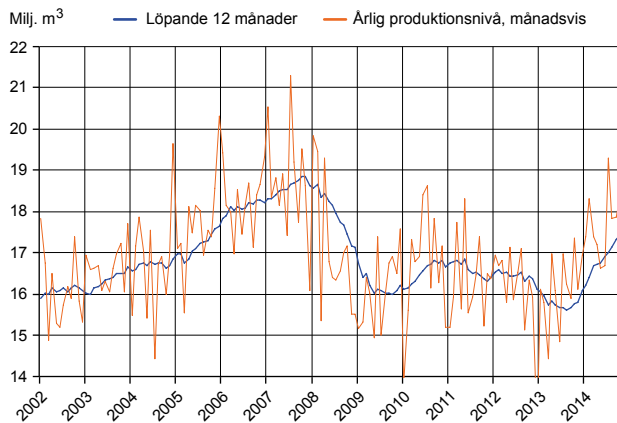

Källa: FOEX, FactSet, Fibria

BANKEN ANALYSERAR TRÄVARUMARKNADEN

Konsumtionen rullar på men produktionen exploderar. I förra numret av Skog & Ekonomi skrev vi att trävarumarknaden vänt ned och att sågverken sänkte priserna. Vår förhoppning var då att konsumtionen ändå var så god att den skulle bromsa prisfallet och att avmattningen skulle vara balanserad under hösten. Med facit på hand kan man konstatera att vi var naiva. De senaste månaderna har sågverken producerat på rekordnivåer och under 2014 beräknas produktionen i Europa ha ökat med 6 % jämfört med 2013. Ihop med Österrike är Sverige det land som ökat mest, + 9 %. Detta ger en ungefärlig svensk årsproduktion på 17,5 miljoner m³ vilket är 1,5 miljon m³ högre än i fjol. På månadsbasis börjar vi nu vara uppe i nivå med rekordvolymerna som producerades 2007. Då hade inte högkonjunkturen hört talas om Lehman Brothers och svenska marknaden var full med Gudruntimmer, se figur 7. Det skrämmande är att produktionen fortfarande ser ut att öka.

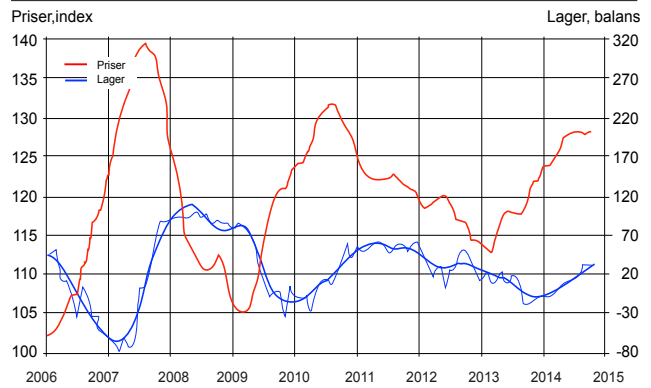
Figur 7. Totalproduktion av trävaror i Sverige

Källa: Skogsindustrierna

Mot denna bakgrund är det inte konstigt att produktionen överträffat efterfrågan och marknaden svämmas över med trävaror. Lagren av sågade varor har svällt dramatiskt efter sommaren och i oktober var de svenska lagernivåerna + 20 % på furu och + 16 % på granvaror, (jämfört med oktober förra året), se figur 8. I Finland var samma siffror + 42 % på furu och + 22 % på gran. Än en gång visar det sig att, finns det timmer så sågar sågverken ihjäl även en marknad med rimligt god konsumtion. Som läget är nu tror vi tåget har gått för en utplanande marknad eller en kortare konjunkturdgång. Om man tittar till historiska mönster så kommer vi att se ett fortsatt prisfall som i bästa fall vänder upp våren/sommaren 2016.

Figur 8. Svenska sågverk, lager och priser

Källa: Woodstat

Vem skall sänka produktionen?

Svenska sågverk räddas i dagsläget av den svaga kronkursen. I svenska kronor är än så länge prisfallet begränsat och det ligger sammantaget på omkring 3-5 % gällande exportveden. Alla sågverk är rörande överens om att produktionen i Europa är alldeles för hög. Den ser dock ut att mattas något i Österrike och Tyskland. Vår bedömning är att detta inte kommer rubba överskottssituationen. För de nordiska sågverken är det sannolikt våra finska grannar som tvingas visa mest disciplin då valutan är till deras nackdel denna gång. Det är också i Finland som lagerökningen är mest brutal. Vi får tyvärr inga som helst signaler på att de svenska sågverken funderar på att dra ned produktionen, vilket är mycket oroväckande. De flesta vi talat med tror/hoppas att produktionen skall gå ned, men själva planerar man att fortsätta producera. Det är en logik som är svår att smälta. Men vid årskiftet kan det ändå bli tvärstopp då man inte längre hittar plats att lagra trävarorna.

Egyptens furuhunger räddade stormdrabbade skogsägare

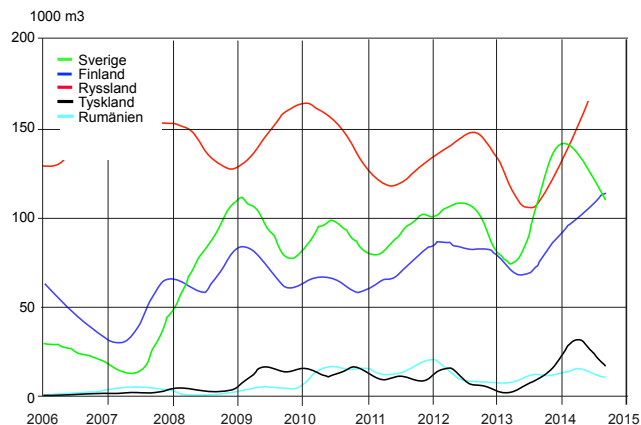
Vår bild av Europamarknaden är att konsumtionen varit "ok" fram till sommaren, men att dystrare konjunktursiffror ger en viss dämpning under hösten. Då sågproduktionen i Europa sammantaget har ökat med cirka 6 miljoner m³ samtidigt som hemmamarknaderna varit svaga i två stora producentländer som Tyskland och Finland, är det inte konstigt att marknadsbalansen kantrat. För furan var Egypten ett fantastiskt draglok under första halvåret. Stormdrabbade skogsägare bör nog skänka en tacksamhetens tanke till sina egyptiska vänner som tagit hela 25 % av hela den svenska fursågnings. Men under sommaren kom det signaler om att man förköpt sig och sedan tvärdog marknaden.

Uppgifter om prisfallet i USD varierar kraftigt men flera nämner 30-40 % från toppen. Intressantare är nog att jämföra med prisnivån under våren och då är prisfallet snarare 8-15 %. Det gäller för den som nu blir av med sina varor i Egypten. Det är framförallt de bättre norrlandskvaliteterna som fortfarande går att sälja till rimliga priser medan sydsvensk fura har det tuffare.

Har då den egyptiska marknaden kraschat?

- Nej inte alls. Vår bedömning är att Egypten och flera andra Nordafrikanska länder som Tunisien och Marocko kommer att fortsätta vara viktiga draglok för trävaruexporten. Däremot har konkurrensen från Ryssland återigen stärkts som en effekt av en kraftigt försvagad rubel vilket gör att ryska varor tagit stora marknadsandelar i Egypten, se figur 9. Risken känns överhängande att rubelsituationen kommer att bestå ett tag framöver, frågan är dock hur ryska sågverk klarar timmerförsörjningen i vinter/vår. En extremt dålig infrastruktur kan ge de nordiska sågverken ett visst andrum de närmaste månaderna.

Figur 9. Månadsimport av barr-trävaror (1 000 m³) till Egypten från de största exportländerna

TIMMER OCH MASSAVED

Välförsörjd fiberindustri i vinter

Som en effekt av industrinedläggningar, stormar och norsk import har vi fortfarande en industri som sitter mätt och nöjd när det gäller massaveden. Till och med i nordligaste Sverige där vi normalt har en notorisk massavedsbrist så verkar försörjningsläget vara gott för tillfället. Cellulosaindustrin går förhållandevis bra men är i stort behov av att investera i ny teknik för nästa generations skogsprodukter. Med god vedförsörjning finns inga drivkrafter att betala mer för veden. - Nej, frågan är om priserna ligger still eller går ned ytterligare. Vår generella bedömning är att man inte kommer att sänka prislistorna. Däremot kommer det sannolikt att vara klent med premier och påslag i vinter, vilket i praktiken ger en viss prissänkning.

Stora prisvariationer

Vi är inne i en period med exceptionellt stor prisvariation över landet. De i särklass högsta priserna finner man Sydsverige med SÖDRA som motor för den högre prisnivån. Även om deras "gallringspremie" på 30 kr/m³fub togs bort i oktober så kan man med hjälp av certifieringstillägg och visst storlek på avverkningen komma upp i ett pris på ca 310-320 kr/m³fub. Tänk då på att detta pris gäller i norra Dalsland och att man därifrån bara behöver komma en bit norrut i Värmland för att priset skall vara ungefär 100 kr lägre. [För enkelhetens skull har vi inte tagit med SÖDRAs efterlikvid, utan likställt den med de premier som oftast betalas norr om SÖDRAs område.] Denna prisskillnad påverkar redan nu skogsägarnas beteende. Men består skillnaden så kommer vi att se drastiska förändringar av skogsägarnas strategier med hårdare röjningar och färre gallringar.

Nästa fråga är om SÖDRA kommer att ligga kvar med denna prisnivå? - Ja, även om man är välförsörjd är vår bedömning att priset sannolikt ligger fast. Detta eftersom man tagit bort gallringspremien och marknaden för avsalumassa är mycket god för tillfället.

Timmermarknaden svalare i vinter

Även när det gäller sågverken så får vi tydliga signaler på att de allra flesta aktörer sitter med goda lager. Generellt tror vi därför att priserna går ned eller möjligtvis ligger still. Eftersom vi har en premie-kultur, eller snarare "subkultur", över hela landet tror vi att eventuella prissänkningar kommer att ske genom minskade påslag men att prislistorna i huvudsak behålls intakta.

Timmermarknaden som varit god under en längre tid har drivits av en god sågkonjunktur och njugga skogsägare, som blivit lite bortskämda efter senare års höga timmerpriser. Samtidigt har vi haft stormar i Sverige som det senaste året genererat virkesvolymen om uppemot 15 miljoner m³sk, vilket kan jämföras med jättestormen Per 2007 som gav cirka 12 miljoner m³sk. Detta har givit en varierande timmermarknad som varit absolut hetast i **Sydsverige**, vilket snart verkar vara ett normaltillstånd. Här har sågverken, när alla påslag adderats, tangerat 2010 års rekordpriser. All denna aktivitet har också genererat mycket timmer, visserligen dyrköpt, men likväl mycket. När nu trävarukonjunkturen svalnar och de flesta sågverk sitter med goda rotlager, räknar vi med att rekordprisernas tid i Sydsverige är över för denna gång. Ett exempel på detta är SÖDRAs sänkning på talltimmer med -20 kr m³ fub. Samt klentimmer gran -20 kr, tall -35 kr.

I **Mellansverige** har också timmermarknaden varit god med bra priser. Stormtimmer, huvudsakligen tall, har visserligen kommit norrifrån vilket gjort att granen varit hetast. Även här tror vi att timmermarknaden svalnar något. Möjligen kan det uppstå brister på grantimmer som en effekt av att såväl storm- som brandvirke domineras av talltimmer.

I **norra Sverige** har vi haft en lugnare timmermarknad, framförallt beroende på stormvolymerna. Likväl har prisnivåerna varit acceptabla till goda. Vi räknar med ett relativt stabilt prisläge i detta område.

GÅRDSÄGARPAKETET

Gårdsägarpaketet – för dig som äger skog och jord
En banktjänst skraddarsydd för dig som äger en skogs- eller lantbruksfastighet. Gårdsägarpaketet är utvecklat för att göra gårdslivet enklare, tryggare och förmånligare. Läs mer på www.danskebank.se.

AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

Sydsverige

- Gott läge att slutavverka och gallra även om topprisernas tid är över för denna gången. Undvik dina allra finaste tallbestånd i slutavverkning men fortsätt att gallra som vanligt.
- Säkerställ att du får alla eventuella premier.
- Beställ plantor och var aktiv med röjningen under den avlovade säsongen.

De flesta sågverk har en god försörjningssituation men det kan finnas lokala behov för enskilda sortiment eller volymer, kolla runt om du skall göra en större slutavverkning, kanske speciellt på gran. Sydsverige har goda massavedspriser även om industrin är välförsörd.

Mellansverige

- Fortfarande gott läge för slutavverkning även om vi tror på en lugnare marknad. Spara dina allra finaste bestånd och prioritera gran vid slutavverkning. Sondera marknaden för premier, speciellt vid avverkning av större granposter.
- Var mycket restriktiv med grova gallringar som ger stor andel massaved.
- Även om det blir underskott bör du absolut fortsätta med tidiga, klena förstagallringar.
- Beställ plantor inför våren
- Var aktiv med röjningen. Överväg en hårdare röjning än normalt när skogen kommit över betningsfri höjd, om du tror på en långsiktigt lägre massavedsprisnivå.

Massaindustrin verkar fortfarande vara mycket välförsörd i Mellansverige.

Norra Sverige

- Timmerpriserna är på vettiga nivåer, även om marknaden går in i en lugnare fas. Fortsätt att slutavverka men spar dina bästa bestånd. Säkerställ eventuella premier och påslag.
- Massavedspriserna är på rimliga nivåer. Avverka därför enligt plan med viss restriktivitet mot dina grövsta gallringar.
- Beställ plantor var aktiv med röjning under den lövfria säsongen.

Både massaindustrin och sågverken verkar välförsörda på virke i norra Sverige.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKES-MARKNADEN

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Anders Ek.
President på SCA Timber Supply
www.sca.com

Trävaror: 2014 kommer att bli ett mycket bra år för SCA Timber.

Glädjen mattas dock då marknaden

nu försvagas. Detta som ett resultat av den lagerökning av sågade trävaror vi sett under hösten. Det är på finska furuvaror som lagerökningen är störst.

I Finland, Tyskland och Österrike så sjunker nu produktionen vilket är ett gott tecken. Om detta räcker för att dämpa prisfallet på trävarorna återstår att se. Jag upplever ändå att producenterna reagerar snabbare på lagerökningar i dag än tidigare.

Positiva marknader är Sverige, Norge, Storbritannien och en viss ljusning i Japan. För oss rullar även försäljningen i USA och Kina på bra.

Timmer: I detta marknadsläge tror jag inte det kommer att bli några prisrörelser på sågtimmer.

Tom Wallén
Marknadschef för Siljankoncernen
med en sågproduktion på drygt
400 000 m³.
www.siljan.com

Trävaror: Jag räknar med att den försiktiga konsumtionsökningen i

Europa fortsätter under 2015. Japanmarknaden som backat kraftig i år kommer nu igen. I Egypten har man i dag ett överlager men konsumtionen är bra. Sverige, Storbritannien och USA ser relativt bra ut. Problemet är att produktionstakten är för hög och marknaden har svårt att svälja volymerna. Första kvartalet 2015 kommer att bli mycket tufft, men med en god konsumtion i botten och neddragningar i produktionen så kan mycket väl marknaden vända till sommaren.

Timmer: Vår tro är att timmerpriserna i norra och mellersta Sverige kommer att gå ned eftersom sågverken har gått om råvara och trävarupriserna pressas.

Folke Stenvall.
Marknadsdirektör och delägare
till trävarukoncernen Stenvalls trä
i Norrbotten.
www.stenvalls.se

Det är prissänkningar över hela linjen för sågade standardvaror. I

Egypten har vi sett den största pressen då ryssarna kommit tillbaka, stärkta av rubelfallet. Ändå är prissänkningen där ganska måttlig i kronor, ca 7 %, jämfört med i våras. Samtidigt går våra förädlingsenheter fortfarande för fullt och på någon kör vi treskift. Däremot åker vi naturligtvis med i prisfallet på den volym vi säljer på den internationella marknaden. Lyckligtvis har vi en så stor del vidareförädling och våra byggvaruhus. Därför tror vi ändå på ett positivt 2015. För de som exempelvis ligger tungt i Nordafrika så kommer sannolikt 2015 att bli väldigt tufft.

Massaved: Det är gott om massaved och cellulosafilis även här i nordligaste Sverige vilket är ovanligt och vi upplever en press på priserna. Det beror sannolikt på efterarbetet med stormfällningarna där mycket är skadat och massavedsandelen blir hög. I vår blir situationen en annan.

Timmer. Eftersom vi känner en press på både cellulosafilis och trävaror så kommer timmerpriserna sannolikt att gå ned, annars blir kalkylen omöjlig.

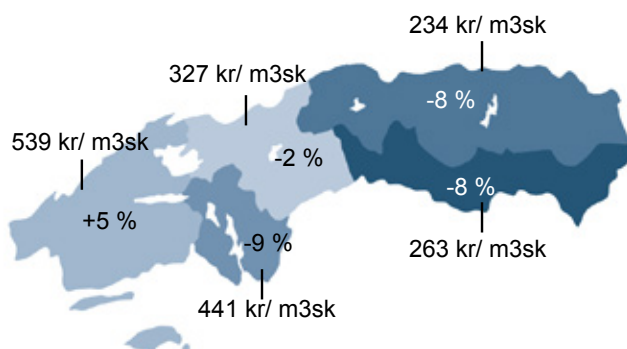
FASTIGHETSMARKNADEN

Vi har precis tagit del av Lantmäteriets senaste prisstatistik som bygger på en rundfrågning hos mäklarna under hösten. När vi jämför resultatet med samma period förra året styrker det den trend vi tidigare redovisat, där priserna i Sydsverige gått upp medan de sjunker med 3-9 % i mellersta och norra Sverige, se figur 10.

Danske Banks upplevelse är att skogsfastighetsmarknaden har gått sidledes under det senaste halvåret. Det starka intresset för fina skogsfastigheter i Götaland och delar av södra Svealand fortsätter. För attraktiva objekt i dessa områden har vi egentligen inte märkt någon avmattning alls.

Vi upplever däremot att det går en marknadsgräns någonstans tvärs över landet rakt igenom Mälaren och Närke, utmed Vänerens norra kustlinje ned ungefär till Mellerud och rakt ut till västkusten. Norr om denna gräns görs i dag avslut på betydligt lägre nivåer än för några år sedan. En annan iakttagelse är att pris känsligheten norrut från Stockholm har blivit betydligt större än tidigare. Om vi bortser från de objekt som har "allt" så har priserna gått ned avsevärt bara du kommer 8-10 mil norr om huvudstaden. Här syns ofta svårigheten att nå avslut för mäklarna. Objekt som skulle gått på första försöket för några år sedan ligger nu ute till försäljning månader utan att avslut. När vi kommer längre uppåt landet där marknaden varit riktigt trög under en period, vittnar flera mäklare om att det har det "lossnat något". Vi tror att detta är en konsekvens av att säljarna nu börjar acceptera lägre prisnivåer.

Figur 10. Skogsfastighetspriser enligt Lantmäteriets enkätundersökning till mäklare hösten 2014, kr/m³sk.

Källa: Lantmäteriet november 2014

Om man skall dra fram någon prisvärd region hävdar vi ännu en gång att skogen har varit och fortfarande är mycket prisvärd i Västernorrlands kustland. Men intressanta regioner i all ära, det är framförallt bland enskilda objekt, som av någon anledning är svårsålda, som köparen kan förvärva gårdar till attraktiva priser. För Norrlands kustland har marknaden lättat något, men för övre Norrlands inland ser det fortsatt mycket tungt ut. Vår tro är faktiskt att priset fortsätter där. Dels är befolknings- och därmed köparunderlaget litet, dels har utborna insett att det är både dyrt och ger få härlighetsvärden att äga skogsmark på en sådan distans att man sällan besöker fastigheten.

Martin Lindskog. Vd på mäklar- och rådgivningsföretaget AREAL. www.arel.se

Vi har ett stort utbud av fastigheter, men också en god avslutsfrekvens. En del svårsålda objekt har gått i väg under året vilket är en tydlig indikation på bra intresse. Hittills visar vår egen statistik att snittpriset över landet ligger still och vi upplever att den tidigare prissänkningen i norr stannat av.

Tomas Lusth. Skogsfastighetsmäklare på LRF Konsult i Hälsingland och Gävleborg. www.lrfkonsult.se

Signalerna varierar i närområdet. I Jämtland/Härjedalen, där priserna fallit kraftig de senaste åren, har det tidigare varit svårt att ena köpare och säljare. Nu har marknaden planat ut på en nivå där parterna tydligen enas, vilket gör att försäljningarna rullar på. Det är fortsatt trögt i övre Norrlands inland medan signalerna från kustlandet är mer positiva. I södra Norrland har snittprisnivån legat stabil i fyra år, samtidigt som prisspridningen mellan objekten ökat markant. På senare år har antalet spekulanter minskat. Förr hade vi många bud från förstagångsköpare utifrån. I dag är de borta. Men skulle aktiemarknaden bli tråkig framöver så kanske de kommer tillbaka. Generellt tror jag att skogsmarkpriserna kommer att ligga still. Räntan kan ju knappast bli lägre och virkespriserna verkar inte röra på sig. Om jag skall ge ett tips så tycker jag fortfarande att Gävleborg är ett lågprisområde. Där förekommer köpeskillingar ned mot 300 kr/m³sk.

Danske Bank Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktieföretag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 50-tal bankkontor och sex regionala Finanscenter och etablerades i Sverige 1997 i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök danskebank.se, twitter.com/danskebankse, facebook.com/danskebanksverige

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens Sverigeekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.
<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Kroneffekten på industrin uteblir – eller?

Vi har välkomnat den svagare kronkursen under 2014 med förhoppningen om att den svagare valutan skulle leda till en efterlängtat revansch för svensk exportindustri. Men, tyvärr, så här långt har "G10-valutan med sämst utveckling, d.v.s. SEK" inte gett upphov till det minsta drag i industrin.

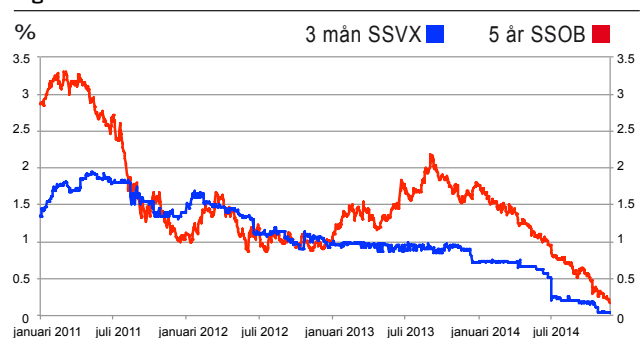
Samtidigt har Riksbanken återigen sänkt räntan, nu till rekordlåga noll procent, vilket först och främst är ett symptom på en "sjukt" dålig utveckling av industrikonjunkturen. De inhemska sektorerna som konsumtion och bostadsinvesteringar, växer däremot i snabb takt.

Vi, Riksbanken och andra bedömare förväntar oss visserligen en gradvis återhämtning. Skulle utsikterna ändå försämrats är det en tröst att Riksbanken fortfarande har en del verktyg kvar efter att räntesläggen tappat all kraft. I så fall tror vi att de, i följande ordning, skulle välja att: (1) senarelägga den första räntehöjningen i sin prognosbana; (2) sänka till negativ styrrenta; (3) erbjuda ett nytt långt lån med fast låg ränta till bankerna; (4) "QE", d.v.s. köp av stats- och bostadsobligationer, och; (5) valutainterventioner (ett golv i EUR/SEK som är rörligt uppåt). Alla dessa "okonventionella åtgärder" är dock högst osäkra och behäftade med tydliga bieffekter. Riksbanken står därför inför stora utmaningar.

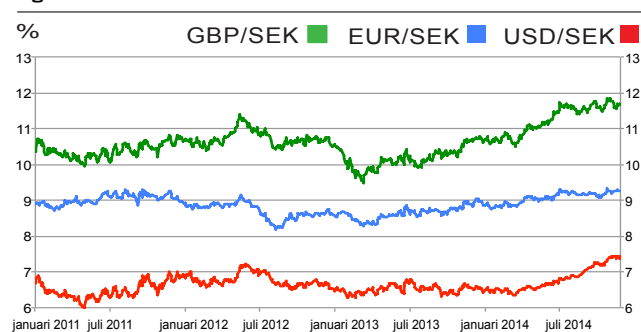
Om ni delar Riksbankens – och de flesta andra bedömares – prognoser om att det så smått ska börja ta fart, är det ett alldeles utmärkt läge att binda räntan. Nästan alla bindningstider erbjuder nu en låg, eller till och med

negativ, "försäkringspremie". Fruktar ni, som vi, att det kan bli värre innan det vänder kan ni vänta ytterligare lite, framförallt om ni vill binda på riktigt långa löptider. Vår tro är att kronan, under de kommande månaderna, försvagas något mot de anglosaxiska valutorna [6 månader USD/SEK 7,50, GBP/SEK 11,84] men samtidigt stärkas något mot EUR (EUR/SEK 9,00).

Figur 11. Ränta

Figur 12. Valuta

Källa ränta och valuta grafer: Danske Bank

Johan Freij
Affärsrådeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.
Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se